

bil društvenikom izročen, po 90 in 60 fantičev, ki bi sicer bili zanemarjeni paglavci in kedar nevarni ljudje, sedaj se pa lepo igrajo, podučujejo, hranijo in oblačijo pod nadzorništvom usmiljenih sester. Vsak den jim prinašajo dobrotniki, česar jim je potreba. Prvemu bramu dostavljajo sedaj novo poslopje za sirote, za uboge dijake, rokodelske učence itd. ki bodo vsi na tak način dobivali za dušo in telo potrebne pomoči od prave krščanske ljubezni par tiho in ponižno delujočih mož. Do sedaj se nahajajo konference sv. Vincencija samo po večjih mestih, a da bi jih tudi po drugod in še celo po deželi trebalo, to bo vsak priznal, ki ve, kako so naši liberalni postavodajci z jalovimi paragrafi za uboge poskrbeli, ko so farnim siromašnicam postavno namenjene denarje v oskrbovanje izročili srenjam. Kako se te pogosto brigajo za svoje ubožce, to se da misliti in kažejo tudi skušnje, zlasti sedaj, ko vsi skup žalostno ubožajo!

Gospodarske stvari.

Kako se da kolje, stebri itd. ki se v zemljo zabijajo, v spodnjem delu kolikor mogoče trpežni napraviti?

M. Navadno se spodnji konci stebrov, kolja, telegrafskih kolov itd. ožgejo ali z katranovcem posmolijo in tako proti gnjilobi zavarujejo. To je obče znano sredstvo. Gotova obramba proti gnjilobi se pa vendar le doseže, če se jedno sredstvo brez drugega ne rabi. Ako se namreč koli samo ožgejo, z katranovcem pa ne pomažejo, začne ogelj na površini po kapilarnem zakonu zrak in vlago na se potegovati in jo tako z spodaj ležečim lesom v dotiko spravi, kar potem gnjilenje še le bolj in hujše pospešuje kakor če bi se kolje čisto ne bilo nič ne ožgalo. Ta pogrešek se danes v dejanskem življenju še prav pogosto nahaja. Ako se pa les ne ožge in samo z katranovcem posmoli, kar se tudi pogosto godi, se katranovec lesa ne prime dosti trdno in se tudi posušen manj trdno lesa drži kakor pa če je les ožgan bil. Treba je tedaj kole itd. do višine, do ktere se imajo v zemljo potegniti ali sploh močavi izpostaviti in še za ped više po vrhu ožgati in jih potem, dokler je ogljena površina še topla, tako dolgo z vrelim katranovcem mazati, dokler ogljeva skorja katranovca nič več v se ne vsrkava, kar je znamenje, da se je katranovca popolnoma že navzela. Lesni jesih, ki se v katranovcu kakor izhlapljivo olje med sušenjem izhlapi, pusti pa za seboj trdo smolo, ki vse luknjice lesnega oglja izpolni in z tem vred zraku nepredorno in netrohljivo prevleko nareja. Važno je pri tem delu, da se kolje še nekaj više nad onim krajem ožge in z katranovcem posmoli, do katerega se ima v

zemljo vtekniti, ali do katerega je moči izpostavljeno. Skušnja kaže namreč, da so ravno ti kraji tisti, na katerih gnjiloba najbolj nadvladuje in škoduje, kar ima svoj vzrok v zračnem vplivu na razmočeni les. Znano je, da se vinogradsko kolje, ki je delj časa v zemlji tičalo, najrajši tam lomi, kjer kol iz zemlje pride. Zato se mora kolje še za ped više, ko pa v zemljo pride, najbolj ožgati in z katranovcem posmoliti. To so imenitne resnice natoraznanske, ki zaslužijo, da se jih kmetovavci skrbno držijo in vinogradsko kolje, kolje za drevesa, rajgije za hmelj, in sploh stebrovje, ki se v zemljo zabija, po njih gnjilobe obvarujejo.

Velika koristnost koprive.

M. Kopriva je pri nas malopridna in večidel zelo nadležna rastlina, kamo li, da bi jo kdo še za koristno imel. Vse drugače pa je to v drugih krajih kakor na primer na Švedskem, kjer kopriva že od pomljlivega za izvrstno živinsko klajo velja in kjer jo v velikih množinah pridelujejo. In res se kopriva v živinoreji dobro in koristno obnaša, ker povsodi tudi na naj bolj nerodovitnem prostoru še raste, ker ne potrebuje nobene strežbe in vse vremenske razmere prenesti more. Vrh tega se sama po sebi zareja in se more v enem poletju po 5—6krat porezati. Tudi raste kopriva ranje in hitreje ko vse druge klajne rastline. Krave pre koprive prav rade jedó in opazilo se je, da imajo tiste, ki se te rastline posebno redé, več mleka ko druge. Mleko pa je pre okusno in izmede se iz njega tudi prav okusen puter. Brž pokošenih kopriv se krave res rade ne lotijo in jih ne jedó vendar pa, ko nekoliko časa venijo in žgavne ščetinice več ne pečejo, so koprive kravam zaželjena krma.

Če se kuhane in sesekane koprive kokošji brani pridajo, kokoši več jaje nesó. Dajo se z tako krmo kokoši in gosi prej odebeliti, kakor je to v Alzaciji navada. Tudi je dobro pri reji mladih puranov koprive krmi primešati. In slednjič se še pre konjski barantači poslužujejo kopriv in jih konjski klaji primešavajo. Konji pre dobivajo po taki krmi bolj gladko in svitlo dlako. Poskušnje je nasvet vreden.

Štajerskih hranilnic ali „šparkas“ imamo sedaj 45. Ob koncu pretečenega leta bilo je pri vseh vložnega denarja 68,063.507 fl. Lastno jim premoženje pa znaša 3,312.612 fl. Ta denar jim stori tako imenovani „reservefond“ ali zalogo. V Gradcu so 3 hranilnice. Prva, ob enem tudi najstarejša, ker l. 1825. osnovana, in najbogatejša, ima namreč 24 milijonov vložnega in 1,314.927 fl. prihranjenega denarja, je „štajerska hranilnica“ ali „Steiermärkische Sparkasse“. Drugo hranilnico ima mesto, tretjo pa graški okraj. Na slovenskem Štajerskem štejeemo 12 hranilnic, ki se po njih starosti tako vrstijo: mariborska (1862), radgon-

ska (1862), ptujska (1862), celjska (1865), slov. bistrška (1863), slov. graška (1869), brežiška (1870), konjska (1872), št. lenartska v slovenskih gorah (1873), ljutomerska (1874), kozijanska (1874) in i. graška (1875). Najbolj močna je mariborska z 3.791.514 fl. vloženega in 264.713 fl. rezervinega denarja. Za njo prva je celjska, ki ima 1.970.290 fl. vlož. in 127.250 fl. rezerv. Ostale se pa tako le vrstijo: radgonska 1.115.351 fl. vlož. in 84.145 fl. rezerv. ptujska 544.326 vlož. 54.830 rezerv., bistrška 232.059 fl. vlož. 10.483 rezerv., brežiška 94.562 fl. vlož. 7159 res., slov. graška 219.549 vlož. 5949 rezerv., št. lenartska 131.541 vlož. 3499 rezerv., konjska 130.106 vlož. 2694 rezerv., ljutomerska 38.227 vlož. 1733 rezerv., kozijanska 10.065 vlož. 656 rezerv. in rogaška 6382 vlož. 79 rezerv. Slovenci tudi v Ivnik in Arvež nosijo svoje denarje v tamošnji hranilnici; prva (1869) ima 466.285 vlož. in 24.129 rezerv. druga pa (1870) 333.533 vlož. in 16.536 rezerv. Mariborska jemlje od posojil 6%, ptujska z početkom novega leta 7%.

Sejmovi na Štajerskem. 26. jan. Maribor; 30. jan. sv. Mohor; 1. febr. Jurklošter.

Dopisi.

Od sv. Lenarta v slov. gorah. (Zastran volitev) smo izvedeli, da je nedavno 40 nemškutarjev iz 3 naših okrajev: št. lenart-maribor in slov. bistrškega, ki volijo skup 2 poslanca, imelo zbor v Mariboru. Naš nebodigatreba g. Seidl je sprva ponujeno kandidature odbil ter pri tej priliki prav grdo naše mešnike v spomin jemal. Nemškutarji so potem ngibali, koga bi postavili. Nekateri so rekli na Formacher-ja v Slov. Bistrici, drugi na Wratshggo-ta v Jarenini, tretji na Wretzla, „paverskega kmeta“ v Radvanju. Ali vsi so se branili in glase na Seidla zavračali. Wretzl se je baje odrezal: „jo, i bin aso schon amol durchgfallen“. Sedaj pristopi ponosnega koraka naših nemškutarjev železni Bismark in vtolažen reče: no, „wenn's mich haben wollt, so nehmt mich halt“ (če me hočete pa me vzamite). In zgodilo se je tako! Seidl je zopet kandidat naših nemškutarjev! Politične sramežljivosti pri njih nismo nikoli pričakovali in jim torej Seidla iz srca privoščimo. Naj z njim stojijo in padnejo! Potem so ngibali, koga bi na mesto bivšega poslanca Brandstetterja, ki zarad goljufije še sedaj v Karlovi v Gradcu sedi, za kandidata postavili. Zedinili so se v osebi g. Seederja, c. k. okrajnega glavarja v Mariboru. S tem kažejo ti nemškutarji sicer svojo staro zvitost, pa tudi svojo popolno slabost in onemoglost. Stara Seidlova garda se že skrivlje za ces. kralj. prvega uradnika v volilnem okraju, češ da bi njej ta naj pomagal od slovenskih krogelj že precej poabljenega Seidla pritiščati v deželni zbor. Tedaj

so že tako na slabem, da nimajo nikogar več med seboj, z katerim bi se upali Slovence premagati! To nam je dobro znamenje. Kar pa g. Seederja zadevlje, smo iz zanesljivih virov poizvedeli, da nima veliko veselja namesto Brandstetterja na strani g. Seidla stati. Do sedaj še kandidature odločno ni prevzel. Pri nas so nekateri mislili in že svetovali, naj g. Radaj, ki je lani pri volitvi slavno zmagal, letos kandidira z g. Morakom, bivšim okrajnim sodnikom. Ali g. Morak ni več pri nas, ampak na Koroškem, in torej že ne sodi za štajerskega poslanca. Vrh tega je slišati, da g. Morak kandidature ne prevzame pri nas, ker lahko pri koroških Slovencih kandidira, če hoče. Treba bo tedaj misliti na drugega moža in sicer takega, z katerim bi se najleži v vseh 3 okrajih kandidirati dalo. V nedeljo 27. januarja popoldne ob treh pride itak dosedanji naš slovenski poslanec, g. Radaj, k sv. Lenartu v g. Lesererjevo gostilnico in bo račun položil volilecem o svojem delovanju v deželnem zboru. Takrat bo najboljša prilika, da se vsi lepo pogovorimo in porazumimo. Združeni bomo zmagali, razcepljeni pa propali! Vdeležimo se v obilnem številu napovedanega shoda, da bomo brž zvedeli, pri čem da smo in kaj nam je storiti.

Iz Slov. Gradca. (Katoliško politično društvo) je imelo 13. t. m. v Šularjevi dvorani svoj drugi shod po odhodu č. g. Antona Jazbeca in pod vodstvom novoizvoljenega odbora. Pri prvem shodu so se enoglasno v odbor volili g. dr. Jožef Šuc, mestni župnik, č. g. Anton Potočnik, kaplan v Starem trgu, g. Mihael Bošnar, posestnik pri sv. Martinu in podpredsednik okrajnega zastopa, g. Anton Pečolar ali Jesenko, veliki posestnik v Pamečah in okrajni zastopnik, in g. Janez Ovčnjak, župan na Verhjih in okrajni zastopnik. Odbor je zopet enoglasno izvolil g. dr. Jožefa Šuc-a za prvomestnika g. Mihaela Bošnar-ja po domače Daniela za njegovega namestnika, g. Antona Potočnika za perovodjo in g. Ant. Pečolarja za denarničarja. G. prvomestnik je dal besedo g. Ant. Potočnika, ki je vedel kaj mikavno govoriti o socialnem vprašanju; g. prvomestnik pa je govoril o liberalizmu in je razpravljal politični razgled; konečno so še Šentmartinski pevci zapeli, da smo bili vsi veseli. Pri drugem shodu je g. Potočnik razlagal, zakaj je dandanes v Avstriji tako malo denarja, g. prvomestnik pa pomen nameravanega novega davka od petroleja ter načrtal žalostno gospodarstveno stanje Avstrije l. 1877. potem je v političnem razgledu povdarjal važnije politične dogodke. Ko je pripovedoval o slavnih zmagah slovanskih na Turškem, se je pokazalo, da kri ni voda; kajti vsem pričujočim je lice radosti žarelo in splošna navdušenost za slovensko reč se je v dvorani razodevala. Naše ljudstvo je res kaj poudka željno. Po odhodu g. Jazbeca ni dalo miru, dokler se društvo ni zopet oživilo; rado hodi govorov poslušat, — le to je škoda — da govornikov